

Chcete zručné dieťa? Ako sa hrať a učiť zároveň

Človeka od živočíchov odlišuje veľkosť mozgu a schopnosť používať ruku ako nástroj. Rodíme sa s úžasnou snahou učiť sa, priam nasávať vedomosti. Zároveň sa popritom učíme ovládať svoje telo.

Dieťaťku všetci pomáhajú dvihnúť hlavu, posadiť sa, urobiť prvý krok, zísť po schodoch. Ale ovládať ruku, zvládať jemnú motoriku prstov až tak netrénujeme. Asi sa nám zdá, že sa to stane automaticky, ale tak to nie je. Maľovanie a kreslenie na rozvoj jemnej a hrubej motoriky nestačí. Najviac sa to prejaví v prvej triede, keď má dieťa začať písať, ale prsty nie a nie poslúchať.

Kedysi sa deti učili pozorovaním a napodobňovaním rodičov. Z ich detského pohľadu to bola hra, ale v skutočnosti si osvojovali v prajnom prostredí základné pracovné zručnosti. Dnes rodičia trávia s deťmi málo času, dieťa ich nemá pri čom pozorovať, lebo skoro nič sa doma nerobí/nevyrába. Ak sa aj stane, že spolu trávia čas, tak sú to väčšinou športové alebo kultúrne aktivity. Priestor pre napodobňovanie sa rieši zástupnými aktivitami: kupovaním hračiek, ktoré tieto činnosti nahrádzajú. No súčasné hračky prestávajú riešiť napodobňovanie reálnych činností, s ktorými deti v živote prichádzajú do styku, ale ponúkajú napodobňovanie činností z neexistujúceho sveta kreslených a iných fantastických prostredí. Určite podporujú fantáziu, ale naučia sa deti pri tom niečo? Drvivá väčšina týchto „napodobňovacích“ hračiek je iba na hru - na „prežitie času“.

Matka je kľúčovým človekom pre každého, najviac na začiatku života. Zabezpečuje všetky potreby, okrem iného aj hru. Matka okrem iného pozná svoje dieťa najlepšie a neustále ho porovnáva s inými deťmi, niekedy aj s otcom. Vidí jeho potenciál aj nedostatky. Ideálne je, ak otec je zručný, ale veľká skupina otcov u nás nemala kde odpozorovať a získať manuálnu zručnosť. Možno vyrastali v bytovke, možno im v škole v 90. rokoch zrušili školské dielne v prospech angličtiny, možno nemali ani dedka, ani otca zručného. Keď do hry vstupuje otec, ide väčšinou o projekciu seba samého a prichádzajú technické hračky. Jeden manažér mi rozprával, že ho raz ako malého otec posadil pred hrbku skrutiek, maticiek, koliesok a osičiek a on z toho nevedel nič zložiť. Na celý život v ňom ostala predstava o vlastnej nešikovnosti. Videl som iného chlapčeka, ktorý sa na výstave rozbehol k jemu vekovo primeranej hračke, ale otec ho chytil a odtiahol so slovami: „Teba doma čaká Merkur.“ M... je inak fantastická hračka, sám som na nej vyrástol. Ale neviem, či tento malý chlapček pri nej získa pocit sebavedomia a úspešnosti. Ešte na ňu nebol zrelý. Rodičia zodpovedajú za výber hračky.

Zručnosť nás nepredurčuje k manuálnej práci. V malom veku je pre nás zdrojom sebavedomia, že niečo sám dokážem a dokážem to dobre. Zručnosť nedáva len predpoklad naučiť sa ľahko písať a byť hneď od začiatku v škole úspešný, zručnosť potrebujeme, ak chceme byť klaviristkou, chirurgom alebo maliarom, ak si chceme odkrojiť chlieb a určite znamená ľahší život. Niektorí ju má vrodenu, no treba ju trénovať, ale môže ostať aj neprebudená.

Pre svoje deti som v 90. rokoch vymyslel drevenú stavebnicu. V tom čase som bol učiteľom prác v dielni a zároveň metodikom. Mal som na starosti kvalitu vyučovania na školách a zároveň zlepšovanie zručnosti detí, ktoré prichádzali do školy zo škôlok. Problém podobný, aký si začíname uvedomovať aj teraz. Deti v podstate

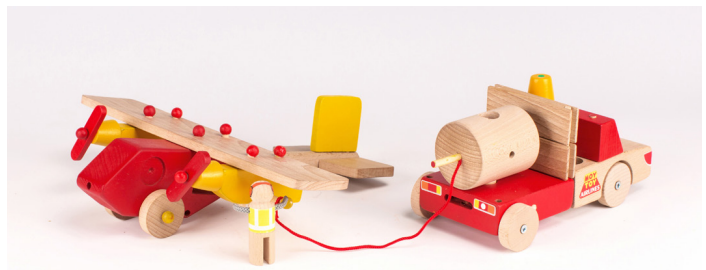
nemajú priestor, kde by odpozorovali a získali veku primeraným spôsobom zručnosť.

K stavebnici som sa pred rokom vrátil a trochu som ju upravil, pridal nové dielce a poňal som ju ešte viac ako didaktickú pomôcku, pretože veľa noviniek a aj samotné návody sme konzultovali s odborníkmi na predškolskú výchovu (v Čechách - lebo tam je teraz Rok priemyslu a polytechnického vzdelávania). Dobré sme sa pri vývoji bavili a výsledkom je zábavný tréner na rozvoj jemnej motoriky a zručnosti pre deti od 3 do 6 rokov. Nejde o nejaké pretĺkadlo, ktoré prestane baviť po dvoch kolíkoch, ani o komplikovanú stavebnicu s množstvom dielcov, pri ktorej dieťa po chvíli zabudne, čo chcelo postaviť.

Stavebnica MOY TOY sa skladá z dielcov rôznej farby, ktoré sa dajú spájať kolíkmi. Je jednoduchá na obsluhu a má obrovské stavebné možnosti: Doprava - 34 vozidiel, Letisko - 18 lietadiel, Lode - 17 plavidiel... To všetko rozobraté na dielce vždy v jednej krabici, ktorá zároveň slúži v hre ako kamión, dom, prístav alebo letisková veža...

Systém MOY TOY má momentálne 8 balení stavebníc, okrem už spomínaných sú tam aj Policajti, Hasiči a záchranári, Veľká a Malá rodina a Stavba. V dvoch stavebniciach sú integrované aj prvky dopravnej výchovy - ihrisko s cestami, značky, semaforey a figúrky malých cyklistov.

Stavia sa za pomoci dvoch nástrojov, a to je prvá časť tréneru - **tréner ruky** - kladivko so všetkými tajomstvami vedenia presného úderu po hlavičke dreveného kolíka, ktorý zaistí spoj. Ak chce dieťa funkciu hračky zmeniť, použije vyrážač - nástroj s rukoväťou podobný skrutkovaču, ktorý musí chytiť druhou rukou. A držať jednu rukou jeden nástroj, držať ho v diere na kolíku, ktorý treba vyraziť a trafiť ho kladivkom - to už je nejaká zručnosť, dá sa ale natréňovať už v troch rokoch. Myslíte, že ho to nebude baviť? Ak to potrebuje na hru? Výsledkom je bager, žeriav, vrtuľník - čokoľvek z vyše 120 hračiek a niekoľkých typov budov, ktoré dieťa určite k hre potrebuje a systém MOY TOY to ponúka. Okrem spomínaných nástrojov sú v stavebnici aj šnúry a ak chce dieťa úspešne používať žeriav alebo postaviť plachetnicu, musí sa naučiť viazať uzlíky a prevliekať ich cez diery.

Druhá časť **tréneru trénuje mozog a reč** - množstvo alternatív, dielcov, farieb, rozmerov a tvarov treba predsa pomenovať a v malej hlavičke utriediť a zapamätať. Viete napríklad, ako vyzerá trojmotorový dvojkoľník? Vďaka malému počtu krokov dieťa dokáže prestavbu plánovať aj v malom veku a dopracuje sa k úspechu, lebo dielce stavebnice majú tvar podobný reálnej predlohe a netreba ich vytvárať z abstraktných kúskov.

Ak vás to zaujalo, navštívte našu stránku a umožnite vášmu dieťaťku, aby bolo zručné. Prajem vám zažiť okamihy, keď v jeho očiach zbadáte, že sa niečo naučilo, a to mu už nikto nikdy nebude môcť vziať.

Nikdy nie je neskoro. www.MOYTOY.net, PaedDr. Peter Hudák

CN15062